

INFORME DEL SECRETARIAT A LA II ASSEMBLEA DEL MOVIMENT DE DEFENSA DE LA TERRA

L'independentisme avui

La postguerra

Durant els anys 40, el nacionalisme català va exercir la lluita armada contra la dictadura feixista espanyola, alhora que, a l'exili, el Consell Nacional Català va internacionalitzar la situació d'opressió de Catalunya, tot desenvolupant diverses activitats entre les quals cal esmentar l'apel·lació a la Conferència de les Nacions Unides sobre organització internacional (San Francisco, abril 1945).

Sota l'ocupació feixista es fundà el FNC (Front Nacional de Catalunya), partit independentista que ha representat el nacionalisme republicà laic, en contraposició al catalanisme regionalista, clerical i tradicionalista propi de la burgesia (que s'ha reproduït fins als nostres dies amb CiU). El FNC no aconsegueix, però, de reprendre el potencial social i polític que havia tingut, abans de la guerra, el republicanisme català.

El viratge dels anys 60

L'any 1968 es produeix a Catalunya un fenomen semblant a l'esdevingut durant la mateixa dècada a d'altres nacions oprimides d'Europa: l'inici de la construcció del moviment d'alliberament nacional català sobre bases marxistes i impulsat per una organització política independentista i de classe. Aquesta organització, el PSAN (Partit Socialista d'Alliberament Nacional dels Països Catalans), que neix a partir dels militants joves del Front Nacional de Catalunya, parteix de la lluita d'alliberament nacional i de classe, reivindica sense ambigüitats el conjunt de la nació catalana, tot aconseguint una dinàmica de lluita en l'eix Barcelona-València, i esdevé el nucli originari de l'estratègia independentista actual. De militants d'aquest partit es formà el PSAN-provisional, el 1974, el qual introduí importants elements estratègics, com són ara la denúncia de l'autonomisme o la decidida impulsió de la unitat antirepressiva.

La reforma política de l'Estat espanyol

Els anys immediatament anteriors i posteriors a la mort del dictador Franco anaven a crear unes expectatives polítiques i socials (fonamentades en l'evidència de l'augment de la consciència nacional i de classe) que es veurién frustrades per l'abandó, per part de la majoria de forces polítiques i sindicals, de l'objectiu de ruptura amb la dictadura i la seva substitució pels Pactes de la Reforma (desembre 1976), els quals conduïren a diverses convocatòries electorals, a pactes econòmics interclassistes i a l'aprovació de la Constitució espanyola (desembre 1978) i dels Estatuts d'Autonomia que se'n deriven.

L'independentisme català continuà la línia de mobilització i resistència per bé que se'n ressentí de la forta atracció que els mecanismes de democràcia burgesa oferien a un poble que acabava de sortir de quaranta anys de dictadura feixista.

L'adequació de l'independentisme català al nou model de dominació

Amb l'aparició de l'organització armada Terra Lliure, l'any 1979, s'inicia una nova fase en el moviment d'alliberament nacional català, car significa l'inseriment d'aquesta forma de lluita, a diferència d'experiències anteriors, en l'estratègia global de l'independentisme. Paral·lelament apareixen els Comitès de Solidaritat amb els Patriotes Catalans com a resposta organitzativa a la repressió estatal que, des de la promulgació de la Constitució europea, se centra específicament en els independentistes.

En l'àmbit de les organitzacions polítiques, l'adequació comporta, l'any següent, la clarificació del PSAN mitjançant l'expulsió del sector reformista-autonomista. D'altra banda, també l'any 1980, té lloc la creació d'IPC (Independentistes dels Països Catalans) provinent del PSAN-provisional, que significa la unificació orgànica de militants independentistes d'un costat i altre de la frontera franco-espanyola. IPC situa l'independentisme com a eix polític de les lluites populars, tot plantejant la necessitat de l'organització nacional popular i d'un enfrontament directe amb l'estat per mitjà d'una lluita contra l'ocupació política i militar.

Els partits esmentats i altres sectors independentistes, arriben a una confluència de plantejaments estratègics i impulsen la configuració del moviment patriòtic de masses, el qual s'inicia amb la creació del Moviment de Defensa de la Terra (MDT), l'any 1984), que esdevé la primera organització unitària de l'independentisme català amb capacitat real de mobilització de masses en la lluita per la defensa del Poble Treballador Català contra les agressions dels estats capitalistes ocupants.

A la Catalunya del Nord es constitueixen en paral·lel a allò que s'esdevé a la Catalunya ocupada per l'estat espanyol, dues organitzacions inscrites en l'estratègia global d'alliberament nacional: Resistència Catalana (1983), com a organització armada, i Unitat Nacionalista (1985), organització de masses que lluita contra el colonialisme francès i per la reunificació nacional catalana, en una zona de Catalunya on els catalans ja han esdevingut una minoria del conjunt de la població.

El Moviment de Defensa de la Terra. Dos anys de funcionament

Han passat dos llargs anys des d'aquell estiu del 1984 en què es reuní, a Reus i l'Alforja, l'Assemblea Constituent del Moviment de Defensa de la Terra. Han passat dos anys durant els quals s'ha anat veient com evolucionava la situació del país i de l'estat cap a una conjuntura millor –més favorable, diguem-ho així- per al desenvolupament de la lluita patriòtica del que podia esperar-se el 1979, en què la reforma espanyola semblava que es consolidava i en què les organitzacions independentistes tenien un grau de cohesió i unitat, una xarxa organitzativa o una claredat d'objectius, tan escasses que feien témer el pitjor. Al cap del temps, però, hem observat que, d'una banda, el procés de reforma de la dictadura franquista n ha pogut acabar de quallar perquè ha topar amb greus obstacles provinents d'una manera molt especial del tractament dels problemes nacionals i, de l'altra, l'independentisme català aconseguia dotar-se d'una estratègia unitària i consolidada en els distints camps de lluita i d'una incidència de masses que, en l'actual moment, ja no pot considerar-se com a menystenible.

En l'actiu dels independentistes catalans, doncs, hi ha el fet d'haver escapat a la destrucció metòdica que se'ns acostava, des de la repressió o l'electoralisme, des de l'autonomisme o la deserció. En el passiu, segurament, no haver pogut consolidar encara una estructura política d'un nivell important arreu del país. El balanç, en tot cas, és favorable. L'any 1980, l'independentisme català, a afectes de carrer, no existia. En el 1986 ningú no pot amagar ni la seva incidència, ni el seu treball, ni la coherència dels seus plantejaments.

1.1 La consolidació ideològica

Després que, en els primers anys de la reforma, el plantejament tàctic de l'independentisme –almenys del majoritari- portàs la crisi o fins i tot a la desaparició de diverses organitzacions, una època de difícil i lenta clarificació ideològica anà obrint-se pas. En ella els principals eixos (que ara formen pas bàsica del nostre conjunt ideològic) foren:

-La denúncia dels mecanismes autonòmics com a formes de control in extremis del procés d'alliberament nacional per part dels ocupants espanyols.

-El reclam de la unitat de tota la nació catalana bandejant les historicistes crides a la diversitat que no fan altra cosa que reforçar les divisions polítiques i administratives imposades pels ocupants.

-L'acceptació de tots els mètodes d'enfrontament a l'ocupació (principalment l'acceptació i l'impuls a la lluita armada personificada en l'aparició de Terra Lliure) i la solidaritat conseqüent, humana i patriòtica, amb tots els lluitadors catalans.

-L'obertura d'un procés d'acostament entre els sectors polítics de l'independentisme bandejant antigues picabaralles i primant sobre les diferències ideològiques, els punts de coincidència.

-El rebuig a l'electoralisme i la definició dels processos electorals com a armes de l'enemic només utilitzables en funció de la força prèviament adquirida i com a demostració que l'ideal patriòtic pren força en les masses del país.

-La significació indefugiblement anticapitalista de les lluites d'alliberament nacional al si –i en contra- dels estats burgesos de l'Europa occidental.

A aquest conjunt de premisses que alteraren d'una manera evident el funcionament i la cohesió ideològica del nostre moviment s'hi ha vingut afegint els darrers anys, com a

conseqüència de l'avenç del procés polític, una sèrie d'expressions puntuals que han calat, amb major o menor fortuna, en el si del nostre poble i han traduït en acció referents ideològics amplament assumits.

-La ratificació pràctica de la no compareixença en els processos electorals d'àmbit espanyol. Algunes de les actituds expressades amb aquest motiu han produït una indubtable tensió, però, al si del MDT (és el cas, molt especialment, del referèndum sobre l'OTAN) fruit, en qualsevol dels casos d'una encara insuficient assumpció d'aquest principi però també d'una dinàmica grupal excessivament tensada.

-L'adopció d'un llenguatge colpidor, directe i impactant ("Els catalans no som espanyols", per exemple) ha donat encara un sentit més clar a la reivindicació independentista a nivell de carrer. Un cartell amb la consigna d'Independència, malgrat tot, encara és més asèptic i més poc impactant que el mateix cartells amb l'eslògan Els catalans no som espanyols.

-El desenvolupament d'accions quotidianes de lluita i d'enfrontament, violent si cal, contra els ocupants, els seus símbols i els seus lacais, amb un capgirament total del fals i interessadament analític comportament tou dels catalans.

Dues respostes recents vénen a afegir-se a aquestes i, tot i que encara no pot dir-se que formin part del bagatge global de l'independentisme, sí que pot dir-se que continuen la línia d'aprofundiment i d'acostament a la sensibilitat popular del missatge independentista.

-L'adopció del terme "Catalunya" per designar tota la nostra nació. L'ús d'aquest mot – evidentment mai contra l'anterior expressió de "Països Catalans" – a més de facilitar l'expansió de l'independentisme a la Catalunya central, obre una etapa on els catalans centrals hauran de sentir una responsabilitat major pel que s'esdevingui a la Catalunya perifèrica. Un concepte aquest que, tanmateix, i per ser efectiu, haurà de ser assolit no només per l'independentisme. A pesar d'això és de suposar que, com en altres camps, els independentistes anirem al davant de tot el poble assumint i creant la situació nova.

-La proposta, recentment formulada, de marxar cap a la creació d'un Front Patriòtic que, sense haver-se de transformar necessàriament en una sola organització, creï i mantingui una línia bàsicament unitària de tots els catalans descontents amb l'actual sistema constitucional i estatuari. Feina principal d'aquest Front Patriòtic és crear una xarxa atapeïda de grups socials, cívics, festius, culturals, polítics o sectorials de qualsevol classe al si de les quals l'orgull de la catalanitat i el rebuig a l'ocupació francesa i espanyola siguin elements assumits amb normalitat i quotidianament. Aquest Front Patriòtic –malgrat les inicials, lògiques i, en definitiva, secundàries contradiccions de classe que tingui al seu si– serà el "bloc històric revolucionari" que farà possible la independència política i la construcció del socialisme en una Catalunya completa.

Amb totes aquestes aportacions teòriques, pot dir-se que l'independentisme català ha entrat en una nova fase on, clarament, s'abandona la voluntat grupuscular i sectària en favor d'un llenguatge, unes actituds i una voluntat clarament populars i esteses. Una nova situació que reclama amb urgència la feina decidida d'organització que l'MDT s'ha de plantejar com a principal en aquests moments.

2.2 Els problemes¹

Pot dir-se, sense massa por a equivocar-se, que la majoria dels problemes que ha travessat l'MDT durant aquests dos anys han provingut de topades respecte al mètode d'adopció de mesures concretes en moments determinats.

Segurament, l'única confrontació ideològica d'una certa importància va estar en el debat sobre la postura a prendre davant el referèndum sobre la permanència d'Espanya en l'OTAN. "L'electoralisme d'esquerres" contagià els membres de l'MDT que haurien volgut expressar la seva oposició amb el vot negatiu en comptes d'abstenir-se de participar-hi.

En aquell moment es va voler acusar de manipulació –com ha passat en altres ocasions– el PSAN. Cal assenyalar que una dinàmica anti-partit ha estat constant en determinats sectors de l'MDT que veuen com perillosa la dinàmica avantguardista del PSAN, dinàmica que, portada a l'extrem de crispació que s'ha portat en alguns moments, pot resultar perillosa per a l'organització.

Aquest plantejament ha coincidit també amb un altre que ve a qüestionar allò que és definit com a "pèrdua de contingut de classe" en referència explícita a l'acceptació del missatge patriòtic.

Resoldre aquestes qüestions derivades de la presència de grups organitzats i partits al si de l'MDT, i dels diferents ritmes d'assumpció d'acords que té un partit en relació a un moviment assembleari, és una tasca a la qual ens hem d'aplicar amb la millor voluntat.

2.3 El comportament dels militants

És de destacar també en el balanç d'aquests dos anys l'extensió que, des dels militants del MDT, s'ha fet d'un nou model d'activista polític, d'independentista català. Fins ara la imatge tradicional de Catalunya era la d'un país on els seus polítics preferien la via del diàleg, on el seu poble defugia qualsevol confrontació física al carrer. Aquesta imatge, sobretot després de la Diada Nacional d'enguany, ha quedat pulveritzada a favor de l'emergència d'una nova generació de catalans (els del mocador negre amb l'estelada) disposats, valents i decidits que no temen ni defugen l'enfrontament i que demostren a bastament la seva voluntat patriòtica de resistència.

Aquest canvi sense dubte serà fonamental en un futur immediat. Aquest canvi i allò que representa: l'aparició d'una generació humana de catalans per als quals el patriotisme, sentiment de catalanitat orgullosa i conseqüent, no s'arriba des de complexes elucubracions mentals sinó des de l'assumpció vitalista de la pròpia necessitat.

Aquesta assumpció vitalista –que s'ha qualificat des d'alguns periòdics com de primària– ha estat criticada des de determinats mitjans nacionalistes. Són aquells que entenen que un militant catalanista ha de ser un expert en història, en economia, llengua, filosofia... És a dir, un tant per cent reduït de la nostra població. Mai el conjunt màxim de la nostra població. No cal dir que aquesta postura, a banda el seu vici elitista de base) ignora els ensenyaments històrics bastits pels moviments d'alliberament nacional que ens han precedit arreu del món i que mostren com són, precisament, el procés polític de masses i molt especialment la resistència a la repressió, els factors que dinamitzen i doten d'una major cultura als militants.

¹ En la ponència original, tant a l'índex com al text, apareixia com a punt 2.2 de titulat "La consolidació organitzativa", el qual no estava desenvolupat. Per aquesta raó, hem cregut convenient d'eliminar-lo d'aquesta edició.

Tot i així, sí que val la pena d'assenyalar alguns paranys en els quals seria important no caure per tal de fer créixer la nostra influència al si del poble.

-L'agressivitat per l'agressivitat no té un excessiu sentit si no va acompanyada d'una clarificació política. No és necessari, no és més revolucionari, colpejar una altra persona per tal de demostrar la validesa d'un argument polític. L'important en qualsevol cas és ser comprès no per la persona agredida o contestada sinó pels eventuais espectadors de l'acció, pels nostres veïns, pels nostres companys. Importa més convèncer aquells que assisteixen a la discussió, que no l'interlocutor –posem per cas- feixista o espanyolista. Tot això, evidentment, sense oblidar que el càstig físic a actituds contràries al moviment patriòtic és important i compleix una funció d'amagar i arraconar els nostres enemics. Sempre, però, aquest tipus d'acció s'ha de fer en un context (excepte casos molt especials) que sigui assumible pel nostre poble.

-Un militant independentista no s'ha de conformar amb només això. Un patriota ha d'estar inserit al màxim possible a la seva estructura sociològica immediata. Per dir-ho amb paraules planeres: és més efectiu un patriota educat, atent, sempre disposat a tirar una mà als seus veïns o companys, respectat en la seva professió, sincer en la seva vida privada i preocupat pels aspectes immediats de la vida del seu col·lectiu humà que no un patriota marginal, de vida irregular, agressiu sense motius, deslligat de la seva base humana i malfeiner, poc respectat, sense facultats de fer mitjanament bé alguna feina concreta, manual o no.

El primer aconseguirà amb molta facilitat estendre el seu àmbit d'influència i, de retop, l'àmbit d'influència de l'independentisme. Això no vol dir que els independentistes hagin de vestir de jaqueta i de corbata. No s'hi valen caricatures. No és imprescindible adquirir trets estètics, ni tan sols ideològics, en a societat dominant per tal de rebre el respecte dels nostres conciutadans. El poble –grans sectors obrers i populars- sap reconèixer el valor dels comportaments de les formes de viure anticapitalistes i catalanes.

En qualsevol cas aquesta feina és exclusivament individual i requereix per tant d'una llarga reflexió personal sobre els mitjans i la forma de portar-la a terme.

Un últim punt: no cal ser arquitecte o professor universitari per tal d'aconseguir els respecte dels conciutadans. Normalment, els qui més es guanyen aquest respecte en les poblacions són els carnisers, els paletes o simplement els estudiants preocupats per la història o el pervindre de la seva ciutat i que no defugen i saben fer, si cal, el treball manual. Imbricar-se en la trama social com a dirigents d'organitzacions o moviments no directament patriòtics encara hauria de ser una obligació de tots els defensors de la terra (treballar al si de les associacions de veïns, grups folklòrics, centres de recerca, sindicats obrers o pagesos, entitats esportives o recreatives...). En la mesura que la nostra presència al si d'aquest tipus d'organitzacions s'estengui més i més podrem dir que estem començant a construir el Front Patriòtic.

-No cal dir que les actituds masclistes, prepotents, econòmicament o intel·lectualment, elitistes en general, embrutidores del medi i de la convivència, haurien d'estar prohibides íntimament per a qualsevol militant de la nostra organització.

2. La situació política actual

2.1 Catalunya

El fracàs autonòmic, el sentiment del creixement independentista a la Catalunya central i el perill de desconexió de la resta del territori nacional són els punts més determinants de l'actual situació política del nostre país.

Sis anys després de l'aprovació de l'estatut d'autonomia per a la comunitat autònoma dita "Catalunya", l'aplicació d'aquest text legal ha demostrat bastament la seva insuficiència i el seu escàs valor per tal d'interpretar, aprofundir i aplicar el grau d'autogovern és reclamat des del nostre poble.

Els múltiples problemes amb els quals topa el govern autònom de la Catalunya central (en el cas dels altres dos "governos" l'autonomia no passa de ser una descentralització administrativa que no planteja cap maldecap a Madrid) a l'hora d'aplicar els minsos continguts estatutaris encara compliquen el panorama per a ell. Després de l'intent de cop d'estat del 1981, els partits polítics aprofitaren l'avinentsa per tal de fer marxa enrere en el poc que havia estat concedit en matèria autònoma. El cas més greu d'aquesta marxa enrere és sens dubte el retall financer que totes les comunitats autònomes estan patint. És un sil·logisme clar que sense autonomia financera és impossible que existeixi autonomia política. Sense possibilitat de recaptació d'impostos i administració d'aquests, les aspiracions a un autogovern efectiu no són sinó una pura quimera. En aquesta tessitura –que és l'actual- els estatuts d'autonomia no són sinó paper mullat –i això considerant encara la seva evident insuficiència.

Des del govern de la Generalitat de la plaça Sant Jaume s'intenta en els darrers temps llençar la responsabilitat d'aquest fracàs estatutari exclusivament sobre les espatlles del govern espanyol. És el càntic inacabable sobre l'incompliment dels compromisos autonòmics suposadament realitzats des de Madrid.

Front a aquest argument cal dir que, si bé efectivament el govern espanyol ha portat a termini una política d'ofegament i estrenyiment de l'autonomia dita catalana, és cert, però, que part de la responsabilitat prové del govern autònom que ha acceptat aquests retalls d'una forma submissa. Que els diners que l'actual autonomia té són insuficients per a contentar les aspiracions del poble català és indubtable. Front a això, però, hi havia dues possibles postures a emprar: sotmetre's i fer-se còmplices de l'actuació criticada o denunciar l'actual situació i reivindicar un tracte més favorable. Convergència Democràtica de Catalunya ha optat –i aquesta serà la seva responsabilitat històrica- per la primera de les solucions. Amb això, però, no només està posant-se la corda al seu propi coll, sinó que, fins i tot, està quedant despenjada de sectors socials que conformaven la seva pròpia base, catalans conscients per als quals l'autonomia era una solució per trobar una sortida a la dictadura franquista que permetés l'accés a un grau mínim d'autogovern. Passats els anys i demostrat que no és cert que l'autonomia sigui un grau d'autogovern sinó més aviat ho és d'afirmació de l'Estat espanyol, aquesta base patriòtica que participava dels objectius autonomistes ha anat abandonant els rengles dels qui participaven de l'aprovació de l'estatut en paral·lel al major i més concret anàlisi que el moviment independentista feia a través dels anys del paper jugat per les autonomies constitucionals. I de les noves generacions patriòtiques, que ja no li troben a les autonomies ni la justificació post-franquista, encara passen més naturalment i ràpida a l'independentisme.

Un altre dels problemes motivats per l'obligació del sistema autònom ha estat el del repartiment de poder. Des del govern de l'Estat –i molt especialment des de l'arribada al govern del Partit socialista Obrer Espanyol- s'ha cercat d'aconseguir que l'únic interlocutor vàlid del govern de Madrid fos, en cadascuna de les comunitats autònomes, la secció corresponent del mateix partit. Així el PSOE voldria que el poder de la Catalunya central estigués en mans del PSC-PSOE com ho està en mans del PSPV-PSOE a la Catalunya del Sud.

Pel contrari, la permanència al Palau de la Generalitat de la plaça Sant Jaume de Convergència i Unió, és un factor d'irritació permanent per al PSOE en el govern espanyol. D'alguna manera ha hagut d'acostumar-se a la permanència -com a mal

menor- del Partit Nacionalista Basc en el govern de les Bascongades. Aquest conformisme no s'ha produït fins ara al vell Principat, on el PSOE sempre ha buscat la caiguda del govern convergent i la seva substitució per un govern afí.

La Corona, en canvi, ha entès ben aviat que la governabilitat de les autonomies dites «històriques» exigia el respecte a les peculiaritats polítiques que les fan manifestes. Aquesta actitud, que xoca frontalment amb la del seu govern, és la que portà Joan Carles I a prodigar elogis constants a Jordi Pujol durant la seva visita d'ara fa un any i mig a Barcelona. El descontent socialista per aquests elogis fou manifest. I, per tant, la fissura al si del bloc dominant.

Conseqüentment amb això –però adobat amb un extraordinari grau de sectarisme i inconsciència- des de Madrid es pararan el màxim de paranys per tal de tombar el govern autonòmic. Entre aquests, els més perillosos, aquells que afecten el finançament autonòmic i les acusacions personals (Banca Catalana) contra Jordi Pujol.

Als independentistes aquesta situació de tensió ens ha de servir –i de fet ens serveix- per denunciar la incompetència i la manca de fonaments existents en el procés autonòmic on les conductes partidàries poden arribar a fer trontollar el que hauria de ser l'entramat institucional.

A banda d'això, però, aquestes tensions han tingut un efecte impactant sobre la direcció del partit pujolista que els ha portat a plantejar-se una operació (l'operació reformista o operació Roca) que, sobretot després del seu fracàs, ha recollit una estesa oposició en les rengles nacionalistes pel seu manifest espanyolisme.

Plantejada com a operació per tal de situar a Madrid un govern més comprensiu amb el govern autonòmic (és a dir, un govern que no practiqui l'ofegament econòmic de l'autonomia), en realitat l'operació Roca ha obligat alts líders del fins ara partit hegemònic del nacionalisme català a aparèixer com a espanyols davant uns sectors de les seues bases que no entenen ni poden donar suport a la maniobra. Per primera vegada una decisió de Jordi Pujol no ha estat aplaudida entusiàsticament per les seves bases.

Els problemes de l'autonomia, però, no vénen només des del punt de vista autonòmic [sic, *econòmic*] tot i que evidentment aquest és el desencadenant de totes les crisis. La defensa de la llengua catalana –amençada des de Madrid- ha estat impossible, per exemple, per al govern autònom. Com també ho ha estat la defensa del patrimoni ecològic i tants altres camps.

Totes aquestes mancances han anat creant un sentiment de frustració que creix cada dia més i que gira gira els seus ulls cap a l'independentisme com a única sortida coherent de l'atzucac institucional. Si no és possible una situació real d'autonomia no pot sinó lluitar-se per la independència. A l'extensió d'aquest sentiment, però, ja hem de contribuir els patriotes catalans amb el nostre esforç diari. Val la pena ser conscients, però, que el terreny és abonat pel fracàs autonòmic. Avui estem en millors condicions objectives que l'any 1975 per tal de mostrar al nostre poble que Espanya se'n riu de nosaltres i que és impossible entendre's amb ella.

Pel que fa a Catalunya sud i insular aquesta situació d'insuficiència autonòmica ja és crònica. Fet i fet, no existeix en absolut res més que no sigui una descentralització conformada sobre una estructura territorial més ampla que la prèvia provincial, que dit sigui de passada, segueix sense desaparèixer. El distint grau de consciència nacional d'aquestes zones ha possibilitat el fet que fins ara no hagin pogut consolidar un bloc opositor mínimament coherent com ja passa en

determinades zones de la Catalunya central (que tampoc no és homogènia en la seva consciència nacional).

Una de les principals preocupacions per als independentistes és, sens dubte, intentar aturar el procés de diferenciació –no només en el camp polític- que ve impulsant-se des dels governs espanyol i autonòmic. Feina principal és unir llaços, en tots els camps, entre una banda i l'altra de les fronteres artificials que intenten separar-nos. En aquest sentit la feina encetada pels companys del Baix Ebre, del Delta de l'Ebre, del Sènia i dels Maestrats és fonamental i hauria d'aconseguir estendre's ràpidament, com a mínim, fins la ciutat de Castelló. L'ús i la popularització del mot «Catalunya» referit a tota la nació ha de contribuir també a evitar aquest tall territorial. Enguany, per primera vegada en la història de la nostra nació, s'ha celebrat l'onze de setembre, el Dia de la Pàtria Catalana, a Vinaròs, amb força èxit d'assistència i d'entusiasme. Haurem de reconquerir i reunificar pam a pam la nostra terra. Fins i tot haurà d'arribar el moment en què, per a qualsevol català, València sigui la ciutat més estimada i preuada, la ciutat a defensar perquè és, en definitiva, on s'està jugant ara mateix la nostra supervivència com a poble o el nostre definitiu esquarterament.

Front a aquest panorama ha anant alçant-se al nostre país un referent independentista que, si bé no ha trobat encara la seva consciència política suficient, sí que s'ha escampat per totes les capes socials creant un estat d'opinió que podríem definir com "independentisme sociològic". Aquest estat d'opinió ha estat expressat a través de vehicles no polítics com pugui ser el FC Barcelona, els escaladors catalans que conquisten l'Everest, Lluís Llach, la Companyia Elèctrica Dharma, el programa *El mínim esforç* de Catalunya Ràdio o les revistes *El Llamp* i en menor mesura *El Temps*. Aquest independentisme –reflex en definitiva d'orgull de catalanitat i rebuig d'espanyolització- ha trobat una àmplia audiència entre la joventut que s'haurà de transformar a mitjà termini a favor de l'independentisme polític, com pogué comprovar-se en la passada Diada Nacional de l'onze de setembre.

3.2 L'Estat espanyol

Pel que fa a la situació general de l'estat cal destacar dos factors: la poca estabilitat del seu sistema de partits i el forçament que s'està produint d'una negociació política entre ETA i el govern d'Espanya. Dos factors aquests que incorporen elements evidents d'inestabilitat aprofitables pel moviment patriòtic català.

En el primer cas és senzill veure com el PSOE un espai polític desmesurat per a la seva suposada ideologia al temps que, amb el pas dels anys, reforça les seves tendències autoritàries i patrimonialistes respecte a l'estat. No cal dir que aquesta actitud acabarà produint -bé per una excessiva corrupció inevitable tal com van les coses, bé per un simple desgastament ideològic- greus problemes no només al propi partit sinó a tota l'administració pública espanyola. És regla d'or de les democràcies occidentals l'estabilitat d'un sistema d'alternància de partits que evita el desgastament excessiu dels sistemes: quan el poble desconfia en excés d'una formació política. governant durant anys, es crea la il·lusió respecte a una altra força política que evita així el desencís respecte al sistema. Aquesta alternància serveix per explicar que «no és el sistema el que falla sinó aquest o aquell partit». o aquell partit». L'actitud del PSOE però, guiada per una prepotència estúpida i inconscient, és la d'evitar el naixement del que hauria de ser, amb el temps, el seu substitut. Segurament són convençuts que mai ningú els substituirà.

Especialment greu, per al manteniment i el funcionament lògic de la democràcia burgesa, és la incapacitat de la dreta espanyola per a articular una alternativa al PSOE (i aquesta és l'altra raó de l'intent reformista de Miquel Roca). Si això no és solucionat

aviat, i no hi ha indicis que pugui aconseguir-se, la corrupció es generalitzarà entre els quadres del PSOE polítics, municipals, comarcals, provincials, autonòmics, estatals. I amb aquest creixement de la corrupció, paral·lelament a ell, haurà de créixer el deserció i el cansanci al si del poble.

En aquesta mateixa línia, l'enduriment de la política econòmica del govern (seguint els patrons neoliberals d'evitar la intervenció estatal en la vida empresarial excepció feta dels moments de crisi durant els quals l'estat esdevé salvador econòmic i carregar el pes de la crisi, alhora, sobre els treballadors) ha de provocar una reacció d'enfrontament amb la classe obrera, tot i que la capacitat de reacció obrera enmig de l'actual crisi travessa per un dels estats més baixos de la seva història i evidencia una gran desorientació d'objectius.

El gran tema dels pròxims anys, però, serà sense dubte la negociació, inevitable a mitjà termini, entre ETA i l'estat espanyol. Síntomes que aquesta es produirà els hi ha a bastament. El que cal, però, és entendre que aquesta negociació beneficiarà indirectament el bloc històric revolucionari català ja que servirà com a referent que és possible resistir amb èxit l'ocupació espanyola i esdevindrà així exemple a imitar) a la vegada que, segurament, farà créixer la pressió a què estem sotmesos els patriotes catalans. És lògic pensar que l'estat tindrà molta cura, a la vista de l'experiència basca, d'impedir el desenvolupament d'un altre front revolucionari a la península. Fins i tot, anecdòticament, és clar que Espanya haurà d'usar tot el potencial repressiu de les forces d'ocupació a Euskadi i no seria gens estrany, sobretot si a Catalunya en aquell moment la situació política de l'independentisme és consolidada, que un objectiu prioritari del nou desplegament fos el nostre país.

Malgrat això, és obvi que la independència d'Euskadi -o el seu accés, negociat, a un grau d'autogovern superior al contemplat en el marc estatutari i constitucional- significarà una aportació incalculable de moral per als lluitadors catalans i un argument suplementari contra aquells que es posicionin en contra de la lluita armada. La nostra solidaritat amb el poble basc és, doncs, imprescindible ara més que mai.

Caldrà estar alerta també a les repercussions que el procés polític basc pugui tenir en l'interior del bloc dominant espanyol. És molt difícil pensar que pugui produir-se un procés involucionista al si de l'exèrcit ja que, per una banda, el relatiu fracàs públic i relativa victòria interna del 23-F ha reduït molt les vel·leïtats colpistes i, per una altra, la reforma encetada per Narciso Serra està revelant-se com a eficaç a l'hora de professionalitzar i despolititzar en alguna mesura -en la mesura del probable- l'exèrcit espanyol.

Nosaltres, els catalans, i els bascos, som la principal causa de la crònica inestabilitat de l'estat espanyol. Amb nosaltres a dintre, i per la força, «Espanya» està incapacitada per a «democratitzar-se» i «modemitzar-se». Per això, «feixistes» i «demòcrates» (españoles todos) no tenen altre projecte nacional que el de la nostra liquidació: acabar amb els catalans i els bascos que ens sentim sols això, catalans i bascos.

3. Perspectives

4.1 Quina solució per Catalunya?

Podem afirmar que estem assistint a un punt d'inflexió històrica en el nostre país. S'està trencant una situació que tingué el seu origen amb la constitució de l'Assemblea de Catalunya i l'hegemonia del PSUC primer i CDC després.

La creació de l'Assemblea de Catalunya significà, sobretot des del moment que la majoria dels grups independentistes practicaren una dinàmica seguidista del PSUC, l'encarrilament de la qüestió nacional catalana per uns rengles pactistes i co-espanyols (llibertats per a Catalunya però dins Espanya) que el fet de la pròpia

dictadura i les expectatives del procés democràtic no feren sinó créixer. El 1975 era lògic que la majoria del nostre poble optés pel model representat per la democràcia burgesa i la configuració autonòmica de l'estat. Això no implicava, però, que el nostre poble es conformés amb menys del que se li donava. Implicava que preferia no carregar amb el pes d'un enfrontament frontal amb l'estat.

Una vegada demostrat, però, que la democràcia espanyola no pot recollir les aspiracions d'autogovern del poble català -una vegada tancat el cicle il·lusió/estranyesa/desil·lusió- la força del moviment patriòtic es demostra de nou però ara adreçada cap a la consecució d'uns objectius molt més clarificats que els anteriors. Que ningú no s'enganyi: no es reivindicava l'autonomia en funció de creure en la seva viabilitat sinó, molt també, en funció de que la majoria dels partits polítics la reivindicaven i encara no s'havia demostrat que no era un pas en favor de Catalunya sinó un pas en favor d'Espanya. Les mateixes persones que reclamaven l'any 1975 l'autonomia poden reclamar ara la independència. El pas dels anys juga al nostre favor. I cal tenir en compte que, a més, tota una nova generació de joves catalans, per als quals la dictadura no és ni un record, accedeixen als rengles independentistes amb la convicció ferma que el projecte autonomista és una via tancada i morta. De la seva força i de la recuperació del sentiment patriòtic de tots aquells que lluitaren depèn l'èxit del nostre Moviment.

Davant Catalunya, doncs, s'obren dues vies cada cop amb més claredat. D'una banda l'aprofundiment -si això és possible- dels mecanismes autonòmics i d'altra la creació d'una força independentista que obligui a mitjà termini a l'estat espanyol a negociar el futur del nostre país des d'una condició d'inferioritat respecte a les forces patriòtiques.

D'aquesta força independentista el MDT és ara el referent indispensable.

La primera opció toparà, tal i com van les coses, amb dificultats insalvables. Perquè la concepció que se té des del poder estatal no és una concepció de descentralització i repartiment del poder polític sinó simplement de repartició del «poder» administratiu. És difícil pensar que ara el govern del PSOE pugui fer marxa enrera i facilitar el funcionament autonòmic. Pel contrari tot fa pensar que continuarà adequant (retallant) el marc estatutari usant per a això qualsevol llei o decret emanat des del govern espanyol.

També hem de ser conscients, però, que la nostra lluita afavorirà en una certa mesura les aspiracions del govern Pujol a ser tractat amb més respecte des de Madrid. Ja ha usat les seves primeres declaracions després de la Diada Nacional per tal d'advertir que la situació continuarà posant-se cada vegada més difícil pels espanyols a no ser canviï el plantejament que aquests tenen de l'autonomia i es solucioni el problema del finançament autonòmic. Tanmateix Pujol s'equivoca si pensa que un grau major d'autogovern -dins l'encotillat marc estatutari- pot donar-nos satisfacció. El concepte profund de l'autonomia és el que impedeix l'acceptació de la mateixa. Els catalans la rebutgem -els qui la rebutgem- no en funció principalment d'un major o menor grau de competències sinó convençuts que només serveix per mantenir Espanya i no per reconstruir la nostra nació. Tot i que el seu mal funcionament faciliti la feina d'explicació d'aquesta realitat.

No només per aquest factor és necessari, però, reconstruir un espai polític independentista (patriòtic) català. La construcció d'aquest espai és també una premissa, gairebé indispensable, per aturar la degradació de les relacions humanes que està produint-se acceleradament al nostre país. Hem de recuperar la consciència de col·lectivitat i recuperar el sentit solidari i grupal de la vida front a la individualització egoista que és paradigmàtica de la societat occidental, del seu model de societat. Reconstruir els grups d'amics, les colles excursionistes, les

associacions festives, culturals o veïnals i qualsevol altra forma de participació col·lectiva influirà en una doble direcció: per una banda servirà, des de les posicions polítiques, per millorar la vida quotidiana dels nostres veïns i anar-los preparant per a un model de democràcia més participativa que l'actual i per una altra, des de les posicions sociològiques, ajudarà a la creació i manteniment del Front Patriòtic entès com el col·lectiu de catalans conscients de la nació i disposats a treballar per ella sense desqualificacions ni agressions internes.

La tria, doncs, no és només entre models polítics sinó, més profundament, entre models socials.

4.2 A qui adrecem la nostra lluita

Evidentment, i per definició, a tot el poble català. No es pot pretendre l'alliberament d'una nació des d'esquemes fraccionals. En aquest sentit és indispensable que els independentistes comencem a treure's de damunt (explicables) sectarismes i posicionaments puristes que sovint no condueixen molt enllà dels territoris que ja tenim acotats com a nostre.

Som conscients que l'augment fortíssim que el moviment patriòtic ha experimentat especialment des de la construcció de l'MDT ençà. Ens equivocaríem, però, si consideràssim que aquest augment és ja imparable.

Hem arribat a uns segments molt concrets de la nostra societat. Avui podem dir sense equivocar-nos que la joventut té pràcticament com a únic referent polític la lluita independentista -òbviament parlant d'aquells que tenen algun referent polític-. També podem afirmar que un bloc important dels sectors revolucionaris marxistes, de la societat catalana han començat lentament, però d'una manera constant a entendre que l'únic trencament possible del marc burgès prové del trencament del seu marc geogràfic i de l'impulsió de la lluita independentista. Cal consolidar aquests dos sectors socials, que segurament, quedaran sempre com a claus i bàsics en la direcció organitzada del Front Patriòtic. Però, no podem pensar que, amb ells sols, s'aconseguiran els objectius pels quals lluitem.

Els independentistes hem d'aconseguir captar per al nostre moviment un nombre més gran de persones amb una edat i una capacitat professional més gran del que tinguem ara. Aquests sectors sense l'exemple nostre mai no s'haurien posicionat en els rengles independentistes. La seva postura definitiva és la del dubte i la por front a situacions que desconeixien i no dominen. Nosaltres, però, podem fer dues coses: o retreure'ls sempre la seva «traïció», entendre el nostre paper en l'engorgament de la dinàmica independentista en un sentit patrimonial (l'independentisme «som» nosaltres i prou) o, generosament, acostar-los cap al bloc històric revolucionari i fer-los jugar el paper que, per la seva preparació, estan cridats a jugar.

Ha arribat, a més, l'hora en què no podem limitar-nos en consignes abstractes. Allò primordial de la nostra lluita serà, sense dubtes, la difusió de l'ideal independentista i la construcció de les estructures humanes i socials que ens conduiran a ell. Això no obstant hem de saber inserir-nos en les realitats concretes i diàries per tal d'aconseguir arrossegar el màxim de catalans al darrere del projecte patriòtic. No es demostra més amor a Catalunya i al nostre poble cridant monòcordament «Visca Terra Lliure» o «Els catalans no som espanyols» que creant organitzacions populars en cada barri i poble i significativament davant els conveïns com els homes i les dones més preocupats per la qualitat de la vida immediata. Una cosa no treu l'altra i els independentistes ens hem d'anar acostumant al treball quotidià -que segurament és el més difícil. En cap moment, però, aquest treball sectorial ha de ser més important que la difusió i l'agitació patriòtica.

Algunes premisses ideològiques del nostre moviment les hem d'estendre en la mesura del possible al si del poble català: la defensa aferrissada de la unitat nacional. Mallorca, València, la Catalunya del nord han d'estar presents amb normalitat en la ment de tots els catalans, arreu on siguin. Quan la Unió Esportiva de sants organitzi la Volta a Catalunya hauria de pensar en alguna etapa atravesant territori català exterior a la Catalunya central. Quan l'ajuntament de Manresa programi les festes patronals hauria de pensar en contractar una *filà* de Moros i Cristians, quan l'associació cultural de l'Alcoià-Comtat es plantegi un curs de dansa hi hauria d'incloure la sardana, quan l'Associació de Veïns de Maó vulgui realitzar una trobada d'associacions de veïns de ciutats amb port marítim hauria de plantejar-se en el marc de Catalunya. Tot això no passarà si no hi ha militants independentistes per les seves entitats; no s'hi val a aprofitar-se –a la UE de Sants, a l'ajuntament de Manresa, a l'Associació cultural de l'Alcoià-Comtat o a l'associació de veïns de Maó. I només així s'aconseguirà estendre l'independentisme més enllà dels cercles concèntrics actuals, i amb una major rapidesa.

Una altra de les característiques ideològiques que caldrà estendre és la de la lluita, la resistència, a la repressió. Si un noi militant patriòtic és detingut per la policia d'ocupació es produirà una diferent reacció en funció de la seva qualitat humana, en funció del seu arrelament en les institucions populars del barri o poble visqui –i la reacció a la detenció de Josep Lluís Rovira és exemplar en aquest sentit. Si el militant independentista és un home o una dona inconnexes, preocupats només per pintar estelades en les parets, podem assegurar que la mobilització popular serà menys forta que si aquest mateix independentista dirigeix el Centre Excursionista de la localitat, participa en la Comissió de festes i treballa en l'Associació de veïns o és un líder sindical. No cal, però, que tots els militants patriòtics siguin superhomes. Però, si n'hi ha cinc en un poble són suficients per abarcar el màxim de camps i, uns per altres, espentar el Moviment.

Un altre dels punts irrenunciabls és el de la construcció pràctica d'un nou model de relacions basades en la col·lectivitat i l'absència en la mesura del possible d'enveges personals, desqualificacions arriscades i qualsevol element de crispació innecessària entre companys del Moviment. Acabar amb l'individualisme és una premissa necessària per a l'avenç del front patriòtic. Cada militant independentista hauria de fomentar la creació d'entitats associatives de caràcter català i mantenir uns forts vincles amb una colla d'amics –principalment si viu a un poble on encara és fàcil això. Les qüestions de caràcter, comportament i humor no són tan lluny de la política com sembla. Dins això s'ha d'evitar el xismorreig, la difusió de rumors contraris als companys i practicar amb la major dures la crítica pública d'allò que es consideri erroni. Si penseu que X fa una cosa mal aneu a dir-li-ho, no difondre rumors estranys que només serveixen per afeblir-nos.

Políticament, per última, és evident que hi ha determinats sectors als quals podem acostar-nos més fàcilment que als altres. Incorporar aquests sectors a l'MDT significaria un bon avanç organitzatiu. En primer lloc els col·lectius comarcals (MIM, MIB, etc.) de caràcter independentista que encara no formin part de l'MDT. En segon lloc les organitzacions més properes a nosaltres. (en qualsevol cas cal evitar la confrontació amb grups com la Crida que no poden ser considerats com a enemics sinó, en tot cas, com a adversaris i candidats a ocupar un espai comú. En res ens afavoreix amb nosaltres batallar amb ells, en tot cas això reforça la seva cohesió interna i alegra els espanyols). Finalment la resta del poble català, amb l'única excepció d'aquella part del nostre poble que ja ha decidit el seu pas a Espanya.

S'ha d'atacar i denunciar constantment els partits espanyolistes. D'altres, però, com són el CDC, ERC o UPV, s'han de criticar durament però de manera que es

faciliti la pròpia crisi interna dels seus militants, a la llarga candidats a formar part del Front Patriòtic. No és, en qualsevol cas, el mateix un botifler que un ocupant. Per exemple: no és el mateix agredir al PSOE (clarament Espanya) que a CDC (no tan clarament "als ulls de la majoria dels nostre compatriotes"). El militant independentista s'hauria d'acostumar a mirar sempre amb els ulls dels altres abans que no amb els seus (viciats per la pertanyença a un grup polític determinat: la realitat no és la nostra realitat, sinó la realitat).